

ležnika se glasi: dvignen, zaklenen, natisnen, nagnen itd. Po uplivu nedoločnikove oblike: *-niti*, ki se je namesto prvotnega *-noti* v pisavi udomačila, pa se *n* kakor pri glagolih IV. vrste umehčuje: dvignjen, zaklenjen, nategnjen, nagnjen itd. (Sket str. 80).« — »Deležnik trpno-pretekli ima po vplivu nedoločnikove oblike na *niti* tudi omehčan *n*: nadahnjen, vukradnjen, pognjen Habd., crknjen, preleknjen gekrümmt beli Kranjci; zaklenjen, preobrnjen Stapl., vzdignjen; vendar trenutje oka Krelj zraven trnjenje Trubar (Šuman str. 64).« — Terpivni zalog, večidel rajši: gánjen nam. gánen (Vodnik l. 1811 str. 78). Metelko ima vse praviloma: dvignjen, dvignjenje, nagnjenje (str. 108 l. 1825). — »Vsi ti glagoli — glagolsko nalogo s koncom *i* — dobivajo v terpivnem priložaji *-en*. Tukaj pred *e* se pa *i* v *j* spremení. To se tako-le godí: glagolskim nalogam mahní, suní, dvigní itd. se *-en* natakne, tedaj mahnien, sunien, dvignien, in *i* v *j*: mahnjen, sunjen, kakor v hranien, hvalien, svari en t. j. hranjen, svarjen (Janežič 1854 str. 70).« In res — praviloma se iz dvigniti, skleniti trpno-pretekli deležnik more le tvoriti: dvignjen, sklenjen, in tako tudi nagnjenje, spreobrnjenje.

»Le kdor piše infinitiv na *-noti*, ta sme v participu po staroslovenskem vzoru pisati: sklenen, ker se dela

po infinitivu«. Tako Cigale v »Novicah« (l. 1875 str. 193).

To meni prija, ali po tem se ločijo glagoli IV. vrste od onih iz II. vrste, to pač ne velja. Prav vsled tega novotarjenja se prikazuje v najnovejših listih in knjigah pogostoma zmešnjava: hranen, sklonen, neizpremenen, napolnen nam. pravih hranjen, napolnjen iz IV. vrste hraniti itd. Tako se v znanih molitvah v prvem natisku čita spreobrnjenje, v drugem že spreobrnjenje, v tretjem se bode zahtevalo morebiti celó izpreobrnjenje! Čemu to?! Zoper to pisavo je tudi naše dolenjsko ljudstvo, katero po svoje izrekuje: stisjen, bilo je sklejeno, povzdigjeno, nagjenje nam. stisnjen, nagnjenje itd. Primerimo i hrvatsko-srbsko mahnjen, taknjen, spomenjen; i stsl. dvižen iz dvigjen, nasproti dvignoven itd.!

Po vsem tem mi je prav po godu opomba Sketova: »Spona *ni* se je preobrazila iz prvotne spona *no*, kakor še dandanes ogerski in nekteri štajerski Slovenci (ob Muri in Dravi) govore: dvignoti, gasnoti. Namesto *no* govori se med ljudstvom večidel *nu*: trenuti, vrnuti; zató tudi v pisni slovenščini: trenutek, trenutje, in navadno minul nam. minil. — V slovenski pisavi se je spona *ni* skoro popolnoma udomačila in naj tedaj tudi ostane jedina v rabi (l. 1889. str. 79).«

Spomini s planin.

I. S r n i.

Ne plaši se, ne pni ušes!
Zapusti temnih borov les!
Pod skalo sivo, ljuba srna,
Vodíca vrè na dan srebrna.

Ohladi te studen napoj!
Obsij večerne zvezde soj!
Ob tebi pa po dnevnem znóji
Planinski mir še mène póji! —

A. M.

XII.

Vesel mornar se v pristanišče vkrea,
Moči mu trudne, duh željan miru.
Prebil na morju mnogo je strahu —
Vesel mornar se v pristanišče vkrea:
Pred vibro ljuto varen je le-tú ...
Umejete podobo, jedna srca?
Vesel mornar se v pristanišče vkrea,
Moči mu trudne, duh željan miru.

Poslednjo pot poslednja pesem pevaj
Ki v groba pristan nje nas véde tir!
Tedaj premine v prsih vsak nemir:
Poslednjo pot poslednja pesem pevaj!
Pozemeljski usiha sreče vir,
Srcé za srečo trajno se ogrevaj —
Poslednjo pot poslednja pesem pevaj,
Ki v groba pristan nje nas véde tir!

M. O.

Spomini s planin.

II. Planincu.

Samotno, kakor ôtok mórja,
Kipi ti kvišku dom lesen.
Brez ôken, stêhrov in pridvorja,
Obdan od trhlj, štírih stén.

Vendâr zakaj, ko zor se vname,
Iz grla pesem ti privrê?
Zakaj na postelji iz slame
Pokojno sanjaš zlate snê?

Kedo ti slajša nôčni spanec?
Kedo ti lajša breme rev?
Tovariš veren in izgnanec,
Ki je zapustil dom kraljev.

Preziran zbežal je na góre,
Pod kočo tvojo volil stan.
Pozábiti ga dvor ne more,
Nazaj ga kliče noč in dan.

Pred njim bežijo misli žalne
In skrb in strah in duše dvom.
Ob njem ôči jasné se kalne,
In dom njegov je sreče dom.

Spominjam se te v duši često,
In ti velim, planinski sin:
Izgnanca ljubi vedno zvesto,
Do smrti ljubi dom planin!

Iz srca polnega utehe
Donel ti bode pesmij vir,
Dokler pod krilom tvoje strehe
Prebival bo izgnanec — mir.

A. M.

Paperki staroslovenski.

(Piše P. Ladislav.)

(Dalje.)

6. **Češča vas.** — V staroslovenščini pomeni čestъ (čest) kot adjektiv to, kar πικρός, lat. densus, slov. gost, n. pr. česta mîgla = gosta megla, ali gosta hosta. Ta beseda često je bila rabljena v starislov. lokalno in temporalno: po čestu = saepe, velikrat, češče = večkrat, sedaj pa

imamo to besedo »često, velikrat, češče, večkrat, samo v temporalnem pomenu n. pr. ta in ta beseda se sliši v tem in tem kraju često tako, v drugem pa v drugem pomenu. — Za besedo često imamo sedaj izraz gosto tudi v obeh pomenih, n. pr.: gosta hosta; in gostokrat se sliši

Vse bo minulo.

Zmagala noč je; oblastno sama caruje,
 Žarek poslednji s črno temó je vmorila;
 Davi je zemlja solnce kot kralja slavila,
 Zdaj pa noči na čast zmagoslavje praznuje.
 Solnce, povej mi, kje ti je carska slava?
 Prestol se strl je, žezlo v prah se razsulo,
 Priča mi tvoja krone oropana glava:
 Vse bo minulo, vse bo minulo...

Carstvo ti danes pričjenja zima snežena,
 Včeraj zemljó je še sapica božala mila;
 Zemlja-nevesta poroko je v pómlad slavila,
 Vdovi na licu blesti dnes solza ledena.
 Reci mi, vdovica, kje je tvoj rožnik duhteči?
 Mlado veselje poročno, kam je odplulo?
 Čitam na belih laseh ti odgovor molčeči:
 Vse bo minulo, vse bo minulo...

Nemo grobišče rodov že nekaj zakriva,
 Mimo prihaja še truma, žareč od veselja,
 Jutri pa mnogim zadnja ugasne želja;
 Kmalu nas vse posreblje smrtna njiva.
 Reci mi, gnilo, razpalo okostje pod rušo:
 Kam si ponos in čast in lepoto zasulo?
 Jeka mrtvaška udarja resnobno mi v dušo:
 Vse bo minulo, vse bo minulo...

J. K.

Spomini s planin.

III. Potoku.

Not lahek spev iz grla
 Na dan privreš iz skal,
 In tisoč na planinah
 Cvetic vzbudiš iz tal.
 A, ko planinski pôtok,
 Pridirja v dol tvoj val,
 Površje mirno v strugi
 Objame tiha žal.

Jaz tudi sem popeval
 Vrh sinjih gôr stojêč,
 A dôli v mestu hodim
 Otožen in molčêč;
 Zahajam k tebi, pôtok,
 In zdi se, da tožêč
 Tvoj val šepeče z mano:
 Nazaj ne morem več!...

A. M.

Po zimi.

Pokríl je sneg goró in plan
 Čez noč z odejo belo,
 Zamrl je cvet in spev glasán
 Z naravo mrtvo, velo...

Čez snežno plan mi zrê okó,
 Čez trate brez zelenja, —
 A duša moja zrê temná
 Na mračno pot življenja.

Na misel hodi meni dan,
 Ko v krsti bom počival,
 Ko mene bode — kot to plan,
 Mrtvaški prt pokrival.

In — Bog le vé, če bo-li kdo
 Takó pogrešal mêne,
 Kot jaz pogrešam zdaj bridko
 Prirode, prej zelêne?

Josephus.

